

स्थानीय राजपत्र

बौदीकाली गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ६, भाग १, संख्या ८, मिति २०७९ असोज २५ गते

भाग-१

बौदीकाली गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय बौदीकाली, नवलपरासी सुस्ता पूर्व

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम बौदीकाली गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

बौदीकाली गाउँपालिकाको संस्था दर्ता ऐन, २०७८

प्रस्तावना:

बौदीकाली गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कार्यक्षेत्र निर्धारण गरी सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक, आर्थिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी संस्थाहरूको स्थापना, दर्ता तथा खारेज गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले, विधानको धारा २२६ को उपधारा (१) तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम बौदीकाली गाउँसभाले यो ऐन तर्जुमा गरेको छ ।

परिच्छेद - १
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “बौदीकाली गाउँपालिकाको संस्था दर्ता ऐन, २०७८” रहेको छ ।
(२) यो ऐन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भए पश्चात लागु हुनेछ ।
(३) यो ऐन बौदीकाली गाउँपालिका भित्र मात्र लागु हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा:
 - (क) “संस्था” भन्नाले सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, सैद्धान्तिक, शारीरिक, आर्थिक, व्यावसायिक तथा परोपकारी कार्यहरूको विकास एवं विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ संस्था, क्लब, मण्डल, परिषद्, सामुदायिक संस्था, टोल विकास समिति, अध्ययन केन्द्र आदि सम्झनुपर्छ ।
 - (ख) “अध्यक्ष” भन्नाले गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ ।
 - (ग) “उपाध्यक्ष” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ ।
 - (घ) “कार्यपालिका” भन्नाले गाउँ कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।
 - (ङ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ ।
 - (च) “गाउँपालिका” भन्नाले बौदीकाली गाउँपालिका सम्झनु पर्छ ।
 - (छ) “मन्त्रालय” भन्नाले संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय वा सो कामको लागि तोकिएको संघको मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्छ ।
 - (ज) “विषयगत शाखा” भन्नाले बौदीकाली गाउँ कार्यपालिका अन्तरगतको विषयगत शाखा, उपशाखा, कार्यालय वा इकाईलाई सम्झनुपर्छ ।
 - (झ) “स्थानीय अधिकारी” भन्नाले बौदीकाली गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ ।
३. **दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने:** यस ऐन बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना गर्न हुँदैन ।
४. **संस्थाको दर्ता:** (१) संस्था स्थापना गर्न चाहने कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरूले संस्था सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई अनुसूची ३ बमोजिमको संस्थाको विधानको दुई प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित गाउँपालिका कार्यालयमा अनुसूची २ बमोजिमको निवेदन दिनु पर्नेछ:-
 - (क) संस्थाको नाम,
 - (ख) उद्देश्यहरू,
 - (ग) प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूको नाम, ठेगाना र पेशा,
 - (घ) आर्थिक श्रोत,

- (ड) कार्यालयको ठेगाना ।
- (च) खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिको हकमा खानेपानी मुहान (मूल) को सम्बन्धमा मूल लिने र दिने पक्ष बीच भएको सहमती पत्र ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आवश्यक जाँचबुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा संस्था दर्ता गरी अनुसूची १ बमोजिमको दर्ताको प्रमाण-पत्र दिनेछ ।
- (३) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा त्यसको कारण सहितको सूचना १५ दिन भित्र निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।
- (४) यस ऐन अनुसार दर्ता भएका संस्थाले गाउँपालिकाको नियम अनुसार शुल्क बुझाई प्रत्येक आ.व. मा नविकरण गर्नुपर्नेछ ।
५. **संगठित संस्था मानिने:** (१) यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भएको प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप र विधान हुनेछ ।
- (२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र वेचबिखन गर्न सक्नेछ ।
- (३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोही नामबाट नालीस उजुर लाग्नेछ ।
६. **संस्थाको सम्पत्ति:** (१) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राखेबाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाई दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गरेको कारवाईमा चित्त नबुझे व्यक्तिले जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।
- (३) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै अपराध वा विराम गरेमा संस्था, संस्थाको कुनै सदस्य वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दाको कारवाई चलाउन सक्नेछ ।
७. **अघि दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले दर्ता गर्ने:** यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानूनबमोजिम दर्ता नभई स्थापना भई संचालनमा रहेका संस्थाले पनि यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले एक महीनाभित्र यो ऐन बमोजिम दर्ता गराउनु पर्नेछ । दर्ता शुल्क तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
८. **संस्थाको उद्देश्यहरूमा हेरफेर:** (१) संस्थाको उद्देश्यहरूमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको प्रवन्ध समितिले

तत्सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्तावउपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ ।

(२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरूले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ । तर, सो प्रस्ताव लागू गर्न स्थानीय अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

९. **हिसाबको विवरण पठाउनु पर्ने:** प्रबन्ध समितिले आफ्नो संस्थाको हिसाबको विवरण लेखा परीक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक वर्ष गाउँपालिकामा पठाउनु पर्नेछ ।

१०. **हिसाब जाँच गर्ने:** (१) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफूले नियुक्त गरेको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हिसाब जाँच गराए वापत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले हिसाब जाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्जात रकमको सयकडा एक प्रतिशत सम्ममा नबढाइ आफूले निर्धारित गरेको दस्तूर असूल गरी लिन सक्नेछ ।

(३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकिदिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन स्थानीय अधिकारीसमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने स्थानीय अधिकारीलाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी असुल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाई चलाउन सक्नेछ । तर प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन लगाउनेछ ।

११. **निर्देशन दिने:** गाउँपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. **दण्ड सजाय:** (१) दफा ३ बमोजिम दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ७ बमोजिम दर्ता नगरी संस्था संचालन गरेमा त्यस्ता संस्थाका प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले पाँच हजार रुपैयाँ सम्म जरीवाना गर्न सक्नेछ ।

(२) दफा ९ बमोजिम हिसाबको विवरण नपठाएमा प्रबन्ध समितिका सदस्यहरूलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले जनही पाँच सय रुपैयाँ सम्म जरीवाना गर्न सक्नेछ ।

(३) दफा १० को उपदफा (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्ने सम्बन्धित अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित

पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई स्थानीय अधिकारीले पाँचसय रुपैयाँ सम्म जरीवाना गर्न सक्नेछ ।

(४) दफा ८ बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको स्वीकृति नलिई संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्थासित गाभेमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकूल हुने गरी काम कारवाही गरेमा वा नेपाल सरकारले दिएको निर्देशन पालन गाउँमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो संस्थाको दर्ता निलम्बन गर्न वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१३. **पुनरावेदन:** दफा १२ बमोजिम स्थानीय अधिकारीले गरेको अन्तिम निर्णय उपर पैतीस दिनभित्र जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।
१४. **संस्थाको विघटन र त्यसको परिणाम:** (१) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सन्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको सम्पूर्ण जायजैथा नेपाल सरकारमा स्वत सर्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा सो संस्थाको जायजैथाले खामेसम्म त्यस्तो दायित्व नेपाल सरकारले व्यहोर्नेछ ।
१५. **दफा वा कार्यविधि बनाउने अधिकार:** यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिकाले दफा वा कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।
१६. **अन्य नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्ने:** कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने सम्बन्धमा अर्को नेपाल ऐनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो संस्था सोही ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नु पर्नेछ ।
१७. **बचाउ:** गाउँपालिकाले यसपूर्व गरेका कामहरु यसै ऐन अनुसार भएको मानिनेछ ।

अनुसूची १

दफा ४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

संघ संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको नमुना

दर्ता नं.

मिति:-.....

बौदीकाली गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

डेढगाउँ-२, नवलपरासी (ब.सु.पू)।

गण्डकी प्रदेश, नेपाल ।

संस्था दर्ता प्रमाण-पत्र

बौदीकाली गाउँपालिका वडा नं. स्थित मा स्थापना भएको
..... संस्थालाई बौदीकाली गाउँ कार्यपालिकाको मिति
..... को निर्णय बमोजिम दर्ता गरी यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।

"यस गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, शहरी सुशासन लगायतका क्षेत्रमा
संस्थाको सक्रिय सहभागिताको अपेक्षाको साथै उत्तरोत्तर प्रगतिको शुभकामना व्यक्त गर्दछु।"

.....

(प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)

अनुसूची-२

दफा ४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

संस्था दर्ता गर्ने निवेदनको नमूना

मिति:-.....

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू

बौदीकाली गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

डेढगाउँ-२, नवलपरासी (ब.सु.पू) ।

विषय:- संस्था दर्ता गर्ने सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस गाउँपालिकाको वडा नं. को टोलमा स्थापना गरिएको संस्थालाई बौदीकाली गाउँपालिकाको कार्यालयमा दर्ता सुचिकृत गरिदिनुहुन अनुरोध गर्दछु। यस संस्थाको विद्यान र अन्य आवश्यक कागजात यसू निवेदन साथ संलग्न गरिएको छ ।

निवेदक

.....

अध्यक्ष

प्रस्तावित संस्थाको नाम

ठेगाना

क) सम्बन्धित वडाको सिफारिस

ख) कार्यसमितिको सदस्यहरुको नाम र ठेगाना

ग) कार्यसमिति सदस्यहरुको नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि

घ) संस्थाको प्रमाणित विद्यान

अनुसूची-३

दफा २ को उपदफा १२ सँग सम्बन्धित

विधानको नमुना

..... संस्थाको विधान, २०.....

प्रस्तावना:

..... (संस्था दर्ता गर्नुको औचित्यको छोटो पृष्ठभूमि)

..... सामाजिक आर्थिक रूपमा शसक्त सभ्य र सुसंस्कृत समाजको निर्माण गर्ने तथा मानव विकासमा जुट्ने उद्देश्य लिई यस संस्थाको संचालनका लागि..... संस्था २०..... को विधान बौदीकाली गाउँपालिका संस्था दर्ता ऐन २०७७ को अधिनमा रहि तर्जुमा गरिएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भ

१.संस्थाको नाम:- हनेछ । अंग्रेजीमा यसलाई भनिने छ ।

(क)संस्थाको कार्यालय रहने ठेगाना:- यस संस्थाको कार्यालय मा रहने छ ।

(ख) संस्थाको कार्य क्षेत्र:- यस संस्थाको कार्यक्षेत्र प्रारम्भिक रूपमा बौदीकाली गाउँपालिका भित्र हुनेछ । प्रचलित कानूनको रित पुर्‍याई सम्बन्धित स्थानीय तहको पुर्व स्विकृत लिई नेपालको जुनसुकै स्थानमा पनि शाखा कार्यालय खोली कार्य संचालन गर्न सकिनेछ ।

२. परिभाषा:- विषय वा प्रसङ्गले अर्को कार्य नलागेमा,

क. "संस्था" भन्नाले लाई सम्झिनु पर्छ ।

- ख. "विद्यान" भन्नाले
को विद्यानलाई सम्झनु पर्छ ।
- ग. "समिति" भन्नाले यसै विद्यानको दफा १३ बमोजिम गठित कार्य समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- घ. "सभा" भन्नाले यस विद्यान अनुसार बन्ने साधारण सभा र विशेष साधारण सभालाई सम्झनु पर्छ ।
- ङ. "पदाधिकारी" भन्नाले यस संस्थाको पदाधिकारीलाई सम्झनु पर्दछ ।
- च. "दफा विनियम" भन्नाले यस विद्यान अन्तर्गत बन्ने दफा विनियम जनाउछ ।
- छ. "तोकिए वा तोकिए बमोजिम" भन्नाले यो र यस विद्यान अन्तर्गत बनेको दफा विनियममा तोकिए वा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- ज. "स्थानीय सरकार" भन्नाले बौदीकाली गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्नेछ ।
- झ. "स्थानीय अधिकारी" भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जनाउछ ।
- ञ. "सम्बन्धित कार्यालय" भन्नाले बौदीकाली गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय वा समय समयमा नेपाल राजपत्रले तोकेको कार्यालयलाई बुझाउने छ ।
- ट. "सल्लाहकार" भन्नाले यस विद्यान अन्तर्गत कार्यसमितिले नियुक्ति गर्ने सल्लाहकारलाई जनाउने छ ।
- ठ. "आर्थिक बर्ष" भन्नाले यस संस्थाको हरेक बर्षको श्रावण १ गते देखि असार मसान्त सम्मलाई जनाउने छ ।
- ड. "सदस्य" भन्नाले यस संस्थाको कुनै पनि सदस्यलाई जनाउने छ ।
- ढ. "ऐन" भन्नाले बौदीकाली गाउँपालिका संस्था दर्ता ऐन २०७७ लाई जनाउँछ ।

३. संस्थाको छाप र चिन्ह:- संस्थाको एउटा छुट्टै छाप र चिन्ह हुनेछ । छाप र चिन्ह अनुसूचि १ बमोजिमकव ढाँचामा हुनेछ ।

तर संस्थाको नाम छाप र चिन्ह पूर्व दर्ता भएको कुनै संस्थासँग मेल खाएमा संशोधनको प्रकृयाद्वारा संशोधन गरिनेछ ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य

४. संस्थाको उद्देश्य:- यस संस्थाको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ:

- क) यो संस्था मुनाफा रहित जनकल्याणकारी तथा जनहितकारी संस्था हुनेछ ।
ख) ।
ग) ।
घ) ।
ङ) ।
च)आदी ।

५. संस्थाको उद्देश्य प्राप्त गर्न गरिने कामहरु:

- क) संस्थाले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट अनुमति वा इजाजत प्राप्त गरी मात्र उपरोक्त उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नेछ ।
ख) संस्थालाई आवश्यक पर्ने भवन निर्माण गर्ने वा भाडामा वा लिजमा लिने र कम्प्यूटर टेलिफोन, टाईप राईटर, फ्याक्स जस्ता कार्यालय सामान तथा सवारी साधन खरिद गर्नेछ वा भाडामा लिई प्रयोग गर्नेछ ।
ग) संस्थालाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी नियुक्ति गर्ने तथा तिनको सेवाका शर्तहरु निर्धारण गर्नेछ ।
घ) संस्थामा प्राप्त रकम बैकमा जम्मा गरि बैक खाता संचालन गर्नेछ ।
ङ) विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूसँग संस्थाको उद्देश्यसँग मिल्ने प्रकृतिका कार्यक्रममा सहकार्य गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-३

सदस्यता सम्बन्धित व्यवस्था

६. सदस्यताको बर्गिकरण:- यस संस्थामा देहाय बमोजिम ४ प्रकारका सदस्यहरुको बर्गिकरण गरिएको छ ।

(क) साधारण सदस्य:- यस विधानको दफा ७ अनुसार योग्यता भई सदस्य बनेका सदस्यहरु साधारण सदस्य मानिनेछ ।

(ख) आजीवन सदस्य:- दफा ७ अनुसार योग्यता भई चल अचल सम्पत्ति कम्तिमा रु. वा सोभन्दा बढि एक मुष्ठ

..... बुझाएमा यस संस्थाको आजीवन सदस्य रहनेछन् ।

(ग) संस्थापक सदस्य:- संस्था स्थापना हुदाको कालमा संगठित भई क्रियाशिल भएका सदस्यहरू ।

(घ) मानार्थ सदस्य:- संस्थाको विकासको निमित्त विशेष योगदान दिएको वा दिने छन् भनि संस्थाले प्रदान गर्ने मानार्थ सदस्य । यस्तो सदस्यता प्राप्त गर्ने व्यक्तिबाट कुनै शुल्क लिइने छैन । निजहरूले संस्थाको निर्वाचनमा उम्मेदवारी दिन र मताधिकार प्रयोग गर्न पाउने छैनन् । राय सल्लाह र सुझाव दिन सक्नेछन् ।

७. सदस्यता प्राप्त गर्नको लागि आवश्यक योग्यता:-

यस को विद्यान र उद्देश्यमा आस्था राख्ने कुनै पनि जाति,भाषी र धर्म मात्रै व्यक्ति जो १८ वर्ष पुरा भएका नेपाली नागरिकहरू यस संस्थाको सदस्य हुन पाउने छन् । साथै उक्त व्यक्तिको मानसिक स्थिति ठिक भएको र संस्था हित हुने काम गरेको हुनुपर्ने छ । नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको व्यक्ति हुनु पर्नेछ ।

८. संस्थाको सदस्य नियुक्ति हुन वा बहाल रहन नसक्ने अवस्था:-

(१) देहायका कुनै पनि व्यक्ति संस्थाको सदस्य पदमा नियुक्त हुन सक्ने छैन ।

क) गैर नेपाली नागरिक र नेपाली भएपनि १८ वर्ष पुरा नगरेको,

ख) मानसिक सन्तुलन ठिक नभएको वा अस्वस्थ,

ग) दामासाहीमा परेको,

घ) कुनै प्रकारको चोरी, ठगी, कित्ते वा जालसाजी गरेको वा आफ्नो जिम्माको धनमाल अनाधिकृत तवरले मासेको वा दुरुपयोग गरेको, भ्रष्टाचार गरेको अभियोगमा अदालतबाट कसुदार ठहरी सजाय पाई सजाय पाएको एक वर्ष भित्र सम्म,

ङ) सम्बन्धित संस्थाको व्यवसायमा निजी स्वार्थ भएको,

च) सदस्यता शुल्क बुझाउन बाँकी भएको ।

९. देहायका अवस्थामा कुनै पनि व्यक्ति संस्थाको सदस्यमा बहाल रहने छैन:-

क) उपदफा ८ (१) बमोजिम सदस्य पदमा नियुक्ति हुन नसक्ने भएमा,

- ख) साधारणसभाबाट ७५ प्रतिशतको बहुमतले संस्थाको सदस्य पदबाट हटाउने प्रस्ताव पास भएमा,
ग) सदस्यले आफ्नो पदबाट दिएको राजीनामा स्विकृत भएमा,
घ) संस्थाको काम कारवाहीमा बेइमानी वा बदनियत गरेको कुरा अदालतबाट प्रमाणित भएमा,
ङ) यस विधान बमोजिम संस्थाले गर्न नहुने भनि तोकिएको कुनै कार्य गरेमा, कुनै ब्यक्तिलाई संस्थाको सदस्यमा नियुक्ति हुन वा वहाल रहन अयोग्य ठहराउने भन्दा अघि संस्थाले निजलाई सो कुराको सूचना दिई सफाईको प्रमाण पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

१०. सदस्यता शुल्क र सदस्यता प्रदान गर्ने विधि:-

- क) परिच्छेद नं. ३ दफा ७ अनुसार योग्यता भई साधारण सदस्य हुन चाहनेले संस्थाको सिफारिसमा सदस्यता प्रवेश शुल्क वापत रु. सहित निवेदन पत्र दिएमा सदस्यता प्रदान गर्न सकिनेछ ।
ख) साधारण सदस्यता बार्षिक शुल्क रु. मा लाग्ने छ । जुनसुकै महिनामा सदस्य बनेमा वा सदस्यता नविकरण गरे पनि निजले बुझाएको शुल्क त्यसै सालको चैत मसान्त सम्मको लागि मात्र मान्य हुनेछ । अर्को सालको पुनः दफा अनुसार प्रत्येक बर्षको बैशाख गते भित्र सदस्यता नविकरण गरिसक्नु पर्नेछ ।
ग) सदस्यता प्रदान गर्ने सम्पूर्ण अधिकार कार्य समितिमा रहने छ तर यसलाई साधारण सभाबाट अनुमोदन हुन आवश्यक छ ।
घ) आजीवन सदस्यता प्रदान गर्न सिफारिस कार्यसमितिले गर्ने छ र यसबारे साधारण सभाले स्विकृति दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-४

साधारण सभा तथा बैठक सम्बन्धित ब्यवस्था

११. संस्थाको सभा बोलाउने तरिका र सभाका लागि दिनुपर्ने सूचना सम्बन्धित कुराहरु:-

(१) यस संस्थाको साधारण सभा देहाय बमोजिम हनेछ:-

- (क) बार्षिक साधारण सभा र
(ख) विशेष साधारण सभा

(२) यस संस्थाको प्रथम वार्षिक साधारण सभा संस्थापन भएको आ.ब. समाप्त भएको मितिले ३ महिना भित्रमा गरिनेछ र त्यसपछिका वार्षिक साधारण सभाहरू आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ३ महिना भित्र गरिनेछ ।

(३) यस संस्थाको वार्षिक साधारण सभा गर्नको लागि कम्तिमा १५ दिन अगावै र विशेष साधारण सभा गर्नका लागि कम्तिमा ७ दिन अगावै सभा हुने मिति, समय र स्थान छलफल गर्ने विषय खोली सबै साधारण सदस्यलाई सूचना दिईने छ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम बोलाइएको साधारण सभामा गणपुरक संख्या नपुगी सभा हुन नसकेमा कम्तिमा ७ दिनको म्याद दिई पुनः साधारण सभा बोलाईनेछ ।

१२. साधारण सभाको काम कर्तव्य र अधिकार:-

(क) कार्य समितिको निर्वाचन गर्ने ।

(ख) कार्यसमितिका पदाधिकारी एवं सदस्यहरू उपर अविश्वासको प्रस्ताव पारित गरि पद मुक्त गर्ने ।

(ग) विधानको अधिनमा रहि आवश्यक नियमावली स्विकृत गर्ने दरबन्दी सृजना गर्ने पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने ।

(घ) वार्षिक कार्यक्रम र बजेट पारित गर्ने ।

(ङ) लेखा परिक्षक नियुक्ति गर्ने ।

(च) कार्य समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।

(छ) विधान बमोजिम अन्य कार्य गर्ने र

(ज) संस्थाको सर्वोच्च अंगको रूपमा रहि आवश्यक कार्य सम्पादन गर्ने गराउने ।

१३. कार्य समिति:-

(क) कार्य समितिको गठन साधारण सभाबाट हुनेछ । तर प्रथम वार्षिक साधारण सभा नभए सम्मको लागि निम्न बमोजिम अध्यक्ष तथा सदस्य रहेको कार्य समिति रहनेछ । कार्यसमितिको संख्या ऐनको दफा ४ अनुसार (९ देखि २१) आवश्यक पदाधिकारी राखि तलको ढाँचामा हुन पर्नेछ ।

१. अध्यक्ष -	१ जना
२. उपाध्यक्ष -	१ जना
३. सचिव -	१ जना

४. सहसचिव – १ जना
५. कोषाध्यक्ष – १ जना
६. सदस्य –

- (ख) कार्यसमिति गठन गर्दा समावेशी सिद्धान्तको अवलम्बन गर्नुपर्नेछ। समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत (३३%) महिला सदस्य हुनुपर्नेछ। समितिको अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये कम्तिमा एक जना महिला पदाधिकारी हुनुपर्नेछ।
- (ग) कार्य समितिको कार्यकाल ३ वर्ष हुनेछ।
- (घ) वार्षिक साधारण सभा हुनुभन्दा अगावै कुनै कार्य समितिमा रहेको सदस्यको पद रिक्त हुन आएमा बाँकि अवधिका लागि कार्य समितिका सदस्यको नियुक्ति, कार्य समितिद्वारा गर्न सकिनेछ। कुनै सदस्यको पद विचमा रिक्त भएमा सो पदमा नियुक्त भएको सदस्यको कार्यकाल सो सदस्य जुन सदस्यको पद रिक्त भई नियुक्त सो सदस्यको बाँकि कार्य काल सम्मका लागि मात्र हुनेछ।
- (ङ) कार्य समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार कार्य समितिको अध्यक्षले बोलाउनेछ। जसमा सदस्य संख्याको ५१ प्रतिशत सदस्यले माग गरेमा अध्यक्षले कार्य समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ।
- (च) कार्य समितिको बैठकमा सदस्य स्वयं उपस्थित हुनुपर्नेछ।
- (छ) सदस्यहरूको जम्मा संख्याको कम्तिमा ५१ प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित नभई कार्य समितिको बैठक हुने छैन।
- (ज) कार्य समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले गर्नेछ। अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले र उपाध्यक्षको अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूले छानेको जेष्ठ सदस्यले अध्यक्षता गर्नेछ।
- (झ) कार्य समितिको बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिन सक्नेछ।
- (ञ) कार्य समितिको बैठकमा छलफल भएको विषय र तत् सम्बन्धमा भएको निर्णयको विवरण (माईन्युट) छुट्टै किताब लेखि राख्नुपर्नेछ र सो निर्णयको विवरणमा, बैठकमा उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यहरूको कम्तिमा ५१ प्रतिशतले सहि लाई गणपुरक मानिनेछ।
- (ट) संस्थाले गर्ने भनिएको सम्पूर्ण कार्य कार्य समितिको निर्णयबाट हुनेछ।

परिच्छेद-६

पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य, अधिकार

१४. पदाधिकारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार:-

१. अध्यक्ष:-

- (क) कार्य समितिको बैठक संचालन गर्ने ।
- (ख) बैठकमा निर्णयक मत दिने ।
- (ग) साधारण सभाले पारित गरेका निर्णयहरूको कार्यान्वयन र रेखदेख गर्ने गराउने ।
- (घ) संस्थाको सम्बन्धित सम्पूर्ण कुराहरूकव रेखदेख, संरक्षण र नियन्त्रण गर्ने गराउने ।
- (ङ) विभिन्न संस्था वा अन्य निकायसँगको सम्बन्धमा संस्थाको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने ।
- (च) संस्थाको पदाधिकारी सदस्यहरूको काम बाँडफाँड गर्ने ।
- (छ) संस्थाको उद्देश्य प्राप्तिका लागि अन्य कार्य गर्ने ।
- (ज) संस्थाको भैपरि आउने काममा एक पटकमा रु. ३,०००।- सम्म कार्य समितिबाट अनुमोदन गर्ने गरि खर्च गर्ने अन्यथा सो भन्दा बढि खर्च गर्नुपरे कार्य समितिको निर्णय अनुसार खर्च गर्ने ।

२. उपाध्यक्ष:-

- (क) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा कार्यकारिणी समितिको अध्यक्षता गर्ने ।
- (ख) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षको काम गर्ने गराउने ।
- (ग) विधानले तोके अनुसार र अध्यक्षद्वारा प्रत्यायोजित कार्य गर्ने ।

३. सचिव:-

- (क) अध्यक्षको निर्देशन अनुसार साधारण सभाको र कार्यकारिणी समितिको बैठक बोलाउने ।
- (ख) संस्थाको दैनिक प्रशासकीय कार्य गर्ने ।
- (ग) संस्थाको रेखदेख नियन्त्रण निर्देशन गर्ने तथा विभिन्न व्यक्ति तथा निकाय सम्बन्ध राख्ने र पत्राचार गर्ने ।
- (घ) साधारण सभामा कार्यकारिणी समितिको तर्फबाट पेश गर्नुपर्ने वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन भावि योजना तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने ।
- (ङ) साधारण सभा र कार्यकारिणी समितिको निर्णय बमोजिम कार्य गर्ने गराउने ।
- (च) संस्थाको बिल, भौचर, दर्ता, चलानी तथा अन्य आवश्यक कागजात सुरक्षित र पारदर्शिताका साथ राख्ने राख्न लगाउने ।

(छ) बैठककव कार्यसूचि तयार गर्ने, सूचना गर्ने, बैठकको निर्णय पुस्तिका लेखे र सुरक्षित राखे ।

४. सहसचिव:-

(क) सचिवको अनुपस्थितिमा सचिवले गर्ने कार्य गर्ने ।

(ख) विधानले तोके अनुसार र सचिवद्वारा प्रत्यायोजित कार्य गर्ने ।

५. कोषाध्यक्ष:-

(क) संस्थाको हिसाब श्रेस्ता दुरुस्त राखे ।

(ख) आर्थिक प्रतिवेदन तयार गरि साधारण सभा तथा कार्यकारिणी समितिमा पेश गर्ने ।

(ग) आर्थिक प्रशासनको कार्य गर्ने ।

(घ) आर्थिक हिसाब पारदर्शी रूपमा दुरुस्त राखे ।

(ङ) बैकमा खाता खोली कोष स्थापना गर्ने र संस्थाको चल अचल सम्पत्तिको संरक्षण सम्बर्द्धन र सदुपयोग गर्ने ।

(च) प्रत्येक आर्थिक वर्षको हिसाबको लेखा परिक्षण गराउने ।

६. सदस्य:-

(क) नियमित बैठकमा उपस्थित भई सक्रिय रूपमा छलफलमा भाग लिने ।

(ख) कार्यकारिणी समितिले दिएको जिम्मेवारी तदारुकताका साथ निर्वाह गर्ने ।

(ग) संस्थाको उद्देश्य बमोजिमको काम गर्न क्रियाशिल रहने ।

(घ) तोकिए बमोजिमका अन्य कामहरू गर्ने ।

१५. गणपुरक संख्या:- कुल सदस्य संख्याको ६० प्रतिशतको प्रतिनिधित्व हुने गरि साधारण सदस्यहरू उपस्थित नभई साधारण सभाको काम कारवाही हुने छैन । तर विधानको दफा ११ को उपदफा ४ मा उल्लेख भए बमोजिम पुनः बोलाइएको साधारण सभामा कुल संस्थापक संख्याको ५१ प्रतिशत प्रतिनिधित्व हुने गरि उपस्थित भएमा सभा गर्न बाधा पर्ने छैन ।

१६. संस्थाको कोष:- (१) संस्थाको आफ्नो एउटा छुट्टै कोष हुनेछ । र सो कोषमा देहाय बमोजिम प्राप्त रकमहरू रहनेछन् ।

(क) सदस्यता शुल्क वापत प्राप्त रकम ।

(ख) कसैले स्वेच्छाले दिएको कार्यक्रम वा अनुदान रकम ।

(ग) ऋण ।

(२) विदेशी संघसंस्थाबाट अनुदान रकम लिने भए संस्थाले नेपाल सरकारको पूर्व स्विकृती लिनेछ ।

१७. खाता संचालन:- संस्थाको अध्यक्ष सचिव मध्ये एक जना र कोषाध्यक्ष सहित दुई जनाको संयुक्त दस्तखतबाट खाता संचालन हुनेछ। प्रचलित ऐन दफा अनुसार खर्च गर्ने तथा खर्चको श्रेस्ता राख्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

१८.संस्थाको लेखा र लेखा परिक्षण:-

१. संस्थाको आय व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राखिने छ ।
२. संस्थाको लेखापरिक्षण प्रचलित कानून बमोजिम रजिष्टर्ड लेखा परिक्षकबाट हुनेछ ।
३. नेपाल सरकार वा स्थानीय अधिकारीले चाहेमा जुनसुकै बखत पनि संस्थाको हिसाब किताब जाँचन वा जाँचाउन सक्नेछ।
४. लेखा परिक्षकको नियुक्ति वार्षिक साधारण सभाबाट हुनेछ। प्रथम वार्षिक साधारण सभा नभए सम्म लेखा परिक्षकको नियुक्ति कार्य समितिबाट हुनेछ। लेखा परिक्षकको वार्षिक प्रतिवेदन स्थानीय सरकार, समाज कल्याण परिषद् लगायत सम्बन्धित निकायमा पेश गरिनेछ।

परिच्छेद-७

निर्वाचन सम्बन्धि व्यवस्था

१९. निर्वाचन सम्बन्धि व्यवस्था:-

- (क) प्रत्येक कार्य समितिको पदावधि पद सम्हालेका मितिले ३ वर्षको हुनेछ। पदावधि समाप्त हुनुभन्दा एक महिना अगावै कार्य समितिले एक जना निर्वाचन अधिकृत र दुई जना सहायक गरि तीन जना मनोनयन गरि निजद्वारा निर्वाचनको व्यवस्था गर्नेछ। संस्था दर्ता भएको १ वर्ष भित्र विद्यान अनुसार चुनाव गराई सो को जानकारी स्थानीय सरकारलाई दिईनेछ।
- (ख) निर्वाचन गर्नु पर्दा एउटा निर्वाचन समिति गठन गरिने छ । त्यस्तो निर्वाचन समितिले निर्वाचन सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्यविधि आफै व्यवस्थित गर्नेछ ।
- (ग) निर्वाचन सम्बन्धमा निर्वाचन समितिको निर्णय नै अन्तिम निर्णय हुनेछ।
- (घ) निर्वाचन सम्पन्न भएपछि सो समितिको स्वतः विघटन हुनेछ।

(ङ) निर्वाचन समितिमा रहेका ब्यक्तिले उम्मेदवारी दिन पाउने छैनन् तर आफ्नो मताधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछन् ।

२०. उम्मेदवार हुने योग्यता:-

(क) संस्थाको सदस्य हुनुपर्ने ।

(ख) कुनै कानूनद्वारा अयोग्य नठहरेको ।

(ग) संस्थाको उद्देश्य बमोजिम काम गर्न प्रतिबद्ध रहेको ।

२१. अविश्वासको प्रस्ताव:-

(क) सिंगो कार्य समिति वा समितिका कुनै पदाधिकारी उपर विश्वास छैन भनि कुल सदस्य संख्याको १/३ एक तिहाई सदस्यले अविश्वासको प्रस्ताव दर्ता गर्न सक्नेछन् त्यस्तो प्रस्ताव माथि छलफल गरि उक्त प्रस्तावलाई समितिले ३५ दिन भित्र विशेष साधारण सभा बोलाउनेछ र २/३ बहुमतबाट अविश्वासको प्रस्ताव पारित भए सिंगो कार्य समिति वा पदाधिकारी पद मुक्त हुनेछन । आरोपित ब्यक्तिलाई १५ दिन भित्र आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौका दिईनेछ । तोकिएको समयमा आफ्नो सफाई पेश नगरे निज स्वतः पद मुक्त हुनेछ ।

२२. विधान संशोधन:- कुल सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरूले अनुमोदन गरे पश्चात् मात्र संस्थाको कुनै दफा संशोधन वा खारेजका लागि स्थानीय अधिकारी समक्ष सिफारिस गरि पठाउनु पर्नेछ । स्थानीय अधिकारीबाट स्वीकृत भए पश्चात् मात्र संस्थाको कुनै दफा संशोधन वा खारेज भएको मानिनेछ ।

२३. विनियम बनाउन सक्ने:- संस्थाले आफ्नो कार्य सम्पदन गर्ने सन्दर्भमा आवश्यक विनियम बनाउन सक्नेछ र सोको जानकारी स्थानीय अधिकारीलाई दिनुपर्नेछ ।

२४. तदर्थ समिति:- यो संस्था स्थापना गरि दर्ता गराउनका लागि गठित तदर्थ समितिले ६ महिना भित्र विधान अनुसारको निर्वाचन कार्य गर्नका लागि समितिको गठन गर्नुपर्नेछ । सो अवधिमा कार्य समितिले गरेका कामहरू यसै विधान अनुसार भएको मानिने छ ।

२५. संस्था खारेजी:- (१) साधारण सभाले आवश्यक देखामा विशेष प्रस्ताव पारित गरि संस्था खारेज गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खारेजीको प्रस्ताव पारित गर्दा साधारण सभाले खारेजीको कामका लागि एक वा एक भन्दा बढि लिक्विडेटहरू संस्थाको हिसाब किताब जाँच

गर्नका लागि एक वा एक भन्दा बढि लेखा परिक्षकहरु नियुक्त गर्न सक्नेछन्। लिक्विडेटर र लेखा परिक्षकहरुको पारिश्रमिक साधारण सभाले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ।

३) उपदफा (२) बमोजिम नियुक्त लिक्विडेटर तथा लेखापरिक्षकले संस्था खारेजी सम्बन्धि काम कारवाही गर्नेछन्।

४) विविध कारणवश संस्था विघटन भएमा यसको चल अचल सम्पत्ति स्थानीय सरकारको हुनेछ।

२६. ऐन अनुसार हुने:- यस विधानमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ र संस्था दर्ता ऐन, दफा र प्रचलित कानूनसँग बाझिन गएका कुराहरु स्वतः निष्कृत्य हुनेछन्।

२७. दफा पालना:- स्थानीय सरकारबाट प्राप्त निर्देशन संस्थाले पुर्ण रुपले पालना गर्नेछ।

२८. संस्थापकहरुको मञ्जुरी:- हामी

संस्थाका निम्न संस्थापकहरु यस विधान बमोजिम कार्य गर्न मञ्जुर भई विधानमा सहिछाप गर्दछौं ।

क्र.स.	संस्थापकहरुको नाम थर र ठेगाना	पद
१.		अध्यक्ष
२.		
उपाध्यक्ष		
३.		सचिव

४.

सहसचिव

५.

कोषाध्यक्ष

६.

सदस्य

७

सदस्य

८.

सदस्य

९.

सदस्य

विधान अनुसूची (१)

१. छाप अण्डाकार/ गोलाकार वा
..... हुनेछ ।
२. भित्रको घेराको वरीपरी
लेखिएको हुनेछ ।
३. छापको स्थानमा स्थापना मिति
२०..... हुनेछ ।
४. अन्य कुनै चिन्ह वा विवरण भए सोहि अनुसार ब्याख्या गर्ने
..... ।
५. तपशिल अनुसारको हुने भनि उल्लेखित विवरण अनुसारको छाप रेखा चिन्हमा स्पष्ट
रूपमा लेखिएको हुनुपर्ने ।

(छाप)

प्रमाणीकरण मिति : २०७८/०३/१०

आज्ञाले,
लेख बहादुर बस्नेत
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
बौदीकाली गाउँपालिका